

ชรัสพร จิตรพิระ, สิริลักษณ์ รัชชิวรงค์, กวินนา เกิดสลง, ปริญดา วัฒนศรี, อรณิชา การคาน, ปัฐกร ปิงกัน, วัชรภรณ์ คำไทย, ดวงพร เอื้ออิฐพล, เยาวลักษณ์ แก้วแกมจันทร์, จินจันทา ศรีวิชา, กวินนา เกิดสลง, ธีรศักดิ์ ชักนำ

ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 47 ระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน-1 ธันวาคม 2561 ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. การระบาดเป็นกลุ่มก้อนของโรคสุกใสและโรคหิด ในเรือนจำแห่งหนึ่ง จังหวัดพิจิตร เรือนจำแห่งนี้อยู่ในอำเภอเมือง มีผู้ต้องขังทั้งหมด 1,964 คน โดยแบ่งออกเป็นแดนชาย จำนวน 1,671 คน แดนหญิง จำนวน 293 คน และบุคลากร จำนวน 67 คน อาคารเรือนนอน มี 2 อาคาร แบ่งเป็นอาคาร 1 (ความมั่นคงสูง) มีจำนวน 2 ชั้น ได้แก่ เรือนนอน 1-7 ส่วนอาคาร 2 มีเรือนนอน 2/1 (ใช้เป็นห้องแยกโรคสำหรับผู้ป่วยโรคหิดและโรคผิวหนังอื่น ๆ) เรือนนอน 2/2 และ 2/3

การระบาดของโรคสุกใส พบผู้ป่วยทั้งหมด 24 ราย เป็นผู้ต้องขังชาย 22 ราย เจ้าหน้าที่เรือนจำ 2 ราย ซึ่งในกลุ่มผู้ต้องขังชายพบผู้ป่วยกลุ่มแรกตั้งแต่วันที่ 1-7 ตุลาคม 2561 จำนวน 3 ราย และพบผู้ป่วยอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ในช่วงวันที่ 8-14 ตุลาคม 2561 พบผู้ป่วยมากที่สุด จำนวน 18 ราย โดยผู้ป่วยได้ทยอยหายจากอาการและพ้นระยะเฝ้าระวังแล้ว จนถึงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2561 พบผู้ป่วยเป็นผู้ต้องขังชาย 22 ราย อายุระหว่าง 20-64 ปี อายุเฉลี่ย 34 ปี ผู้ป่วยมีอาการไข้ ร้อยละ 95.5 ตุ่มใส ร้อยละ 81.8 แผลตกสะเก็ด ร้อยละ 50 และผื่นแดง ร้อยละ 27.3 วันเริ่มป่วย พบว่า ผู้ป่วยเริ่มป่วยช่วงวันที่ 10-12 พฤศจิกายน 2561 มากที่สุด จำนวน 8 ราย เมื่อจำแนกผู้ป่วยตามกองงาน พบผู้ต้องขังที่ป่วยอยู่กองงานรับจำ 18 ราย กองกลาง 2 ราย กองงานทำความสะอาด 1 ราย และรอจำแนกกองงาน 1 ราย ด้านอาคารเรือนนอน พบผู้ป่วยมากที่สุดในเรือนนอน 2/2 (8 ราย) รองลงมาเรือนนอน 2/1 (3 ราย) เรือนนอน 2 (3 ราย) เรือนนอน 5 (3 ราย) เรือนนอน 7 (2 ราย) เรือนนอน 2/3 (1 ราย) และเรือนนอน 4 (1 ราย) ปัจจุบันแยกโรคอยู่ที่ห้องฟื้นฟูของสถานพยาบาลประจำเรือนจำ และพบเจ้าหน้าที่เรือนจำป่วย 2 ราย เป็นผู้คุมชาย 1 ราย ปัจจุบันหายจากอาการป่วยแล้ว และเจ้าหน้าที่ฝ่ายอำนวยความสะดวก 1 ราย เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561

ขณะนี้ได้หยุดงานรักษาตัวที่บ้านพัก

การระบาดของโรคหิด เจ้าหน้าที่พยาบาลประจำเรือนจำได้ทำการคัดกรองผู้ป่วยในกลุ่ม 141 ราย ทำให้ทราบว่ามีผู้ป่วยโรคหิดจริง 50 ราย เป็นผู้ต้องขังชายทั้งหมด และเนื่องจากวันที่ทำการสอบสวนโรคเจ้าหน้าที่เรือนจำเข้าดูใจตรวจค้นภายในเรือนจำ ทำให้ไม่สามารถนำผู้ป่วยทั้ง 50 ราย มาให้ข้อมูลได้ทั้งหมด เจ้าหน้าที่พยาบาลประจำเรือนจำจึงคัดผู้ป่วยที่มีอาการเด่นชัด 5 ราย มาให้ข้อมูลกับทีมสอบสวนโรค โดยทั้ง 5 รายมีอายุระหว่าง 21-53 ปี โดยช่วงเวลาเริ่มป่วยอยู่ในช่วงเดือนกันยายน-พฤศจิกายน 2561 สำหรับอาการพบมีรอยเกา ร้อยละ 100 มีผื่น ร้อยละ 80 มีตุ่มน้ำใส ร้อยละ 80 ผื่นนูนอักเสบ ร้อยละ 60 ตุ่มนูนแดง ร้อยละ 20 และคันบริเวณอื่น ร้อยละ 40 โดยจำแนกตามเรือนนอน พบเรือนนอน 2 (2 ราย) เรือนนอน 2/2 (1 ราย) เรือนนอน 5 (1 ราย) และเรือนนอน 7 (1 ราย) ผู้ป่วยทุกรายอยู่กองงานรับจำ

2. โรคซิคุนคุนยา 27 ราย กรุงเทพมหานคร พบการระบาดเกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชนมัสยิดดอกไม้ เกาะบน พบผู้ป่วยที่มีอาการเข้าได้กับนิยามโรค จำนวน 27 ราย คิดเป็นอัตราป่วยร้อยละ 5.97 อายุระหว่าง 5-65 ปี เป็นเพศชาย 12 ราย เพศหญิง 15 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง เท่ากับ 1 : 1.25 เริ่มป่วยตั้งแต่วันที่ 7-26 พฤศจิกายน 2561 โดยสูงสุดในวันที่ 23 และ 25 พฤศจิกายน 2561 ส่วนใหญ่มีอาการผื่นแดง ปวดข้อ ร้อยละ 92.6 มีไข้ ร้อยละ 88.9 ปวดกล้ามเนื้อ ร้อยละ 77.8 ตามลำดับ อาการส่วนใหญ่ไม่รุนแรงมีเพียง 2 ราย ที่มีอาการปวดจนไม่สามารถเดินได้ ผู้ป่วยเข้ารับรักษาในโรงพยาบาลหลายแห่ง ดังนี้ โรงพยาบาลวิภาวดี โรงพยาบาลสิรินธร โรงพยาบาลปิยมินทร์ โรงพยาบาลจุฬารัตน์ 9 คลินิกปิยฉัตร ขณะนี้ผู้ป่วยบางรายยังรักษาเป็นผู้ป่วยในของโรงพยาบาลอยู่ จากการค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม เก็บตัวอย่างส่งตรวจ 24 ตัวอย่าง ได้แก่ ตัวอย่างเลือดส่งตรวจหาเชื้อก่อโรคไข้เลือดออก

ชิคุนคุนยา และไวรัสชิคา ด้วยวิธี RT-PCR จำนวน 9 ตัวอย่าง ผลพบเชื้อชิคุนคุนยา 5 ราย ไม่พบเชื้อไข้เลือดออก ส่งปัสสาวะตรวจหาเชื้อก่อโรคไวรัสชิคา 9 ตัวอย่าง (อยู่ระหว่างตรวจทางห้องปฏิบัติการ) รวมทั้งส่งตัวอย่างเลือดตรวจหาภูมิคุ้มกันต่อโรคชิคุนคุนยาที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จำนวน 6 ตัวอย่าง ตรวจ Anti-Chikungunya Virus ด้วยวิธี ELISA พบ IgM ให้ผลบวก 5 ราย เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2561 สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง ได้ค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม พบผู้ป่วยสงสัยอีก 1 ราย แล้วเก็บเลือดเพื่อตรวจหาภูมิคุ้มกันโรค (IgM) ก่อนพบการระบาดครั้งนี้ คนในชุมชนมีการเดินทางไปเยี่ยมญาติที่ภาคใต้และ มีญาติผู้ป่วยเดินทางมาจากภาคใต้มาพักอาศัยอยู่ในชุมชนประมาณ 1 สัปดาห์ และหลังจากญาติเดินทางกลับไป จึงเริ่มพบผู้ป่วยในชุมชนและมีผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน

3. โรคไข้กาฬหลังแอ่นเสียชีวิต 1 ราย จังหวัดสงขลา พบผู้เสียชีวิตโรคไข้กาฬหลังแอ่น 1 ราย เพศหญิง อายุ 79 ปี อาศัยอยู่หมู่ 4 ตำบลควนโส อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา ประกอบอาชีพแม่บ้าน เดินไม่สะดวก ต้องใช้ไม้เท้าเดินพยุง ไม่เคยเดินออกนอกบ้าน รับประทานหวานและความดันโลหิตสูงที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลควนโส ไม่เคยขาดยา วันที่ 22 พฤศจิกายน 2561 ผู้ป่วยมีเริ่มมีอาการครั่นเนื้อครั่นตัว คลื่นไส้ ไม่อาเจียน ไปรับการรักษาที่ร.พ.สต.ควนโส วันที่ 23 พฤศจิกายน 2561 เวลา 06.00 น. ญาติพบผู้ป่วยนอนล้มในท้องน้ำจึงนำส่งโรงพยาบาลควนเนียง แรกรับรู้สัปดาห์ ทำตามคำสั่งได้เข้า ปวดศีรษะ สับสน พูดไม่ชัด แพทย์สงสัยโรคหลอดเลือดสมอง (R/O Stroke) จึงส่งต่อไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลหาดใหญ่ แรกรับผู้ป่วยรู้สึกตัว ทำตามคำสั่งได้เข้า E4V3M5 อุณหภูมิร่างกาย 39.8 องศาเซลเซียส ความดันโลหิต 144/68 มิลลิเมตรปรอท ชีพจร 97 ครั้ง/นาที อัตราการหายใจ 20 ครั้ง/นาที ผลการตรวจความสมบูรณ์ของเลือด พบเกล็ดเลือด 62,000 เซลล์/ลบ.มม. ความเข้มข้นของเลือด ร้อยละ 43.6 เม็ดเลือดขาว 6,840 เซลล์/ลบ.มม. เป็นชนิดนิวโทรฟิล ร้อยละ 91 ลิมโฟไซต์ ร้อยละ 8 โมโนไซต์ ร้อยละ 1 ค่าของยูเรียไนโตรเจนในเลือด 19 มก./ดล. Cr = 0.82 FBS = 92 SGOT = 476, SGPT = 114, ALP = 80 Sputum c/s, Urine c/s : no growth Sputum Gram stain: Numerous Gram+ cocci, Gram-bacilli ผลตรวจ Lepto IgM, IgG: Dengue IgM, IgG ให้ผลลบทั้งหมด ผู้ป่วยเริ่มซึมลง E2V1M5 แพทย์วินิจฉัย Sepsis ใส่ท่อช่วยหายใจ และย้ายผู้ป่วยเข้า MICU วันที่ 24 พฤศจิกายน 2561 ผู้ป่วยอาการซึมลงมากขึ้น ญาติปฏิเสธการรักษา ขอนำกลับไปที่บ้าน ระหว่างทางกลับบ้านผู้ป่วยเสียชีวิต และในวันที่ 27 พฤศจิกายน 2561 ผลการ

เพาะเชื้อจากเลือด พบเชื้อ *Neisseria meningitides* แพทย์วินิจฉัยโรคไข้กาฬหลังแอ่น เก็บตัวอย่าง Nasopharyngeal swab จากผู้สัมผัสใกล้ชิด 3 ราย (อยู่ระหว่างตรวจทางห้องปฏิบัติการ) พร้อมจ่ายยา Rifampicin 600 mg ในผู้สัมผัสใกล้ชิด 9 ราย รับประทานเข้า-เย็น จำนวน 2 วัน และค้นหาเจ้าหน้าที่ผู้สัมผัสผู้ป่วยในโรงพยาบาลควนเนียง จำนวน 11 ราย พร้อมฉีดยา Ceftriaxone (CEF-3) >250 mg IM Stat โรงพยาบาลหาดใหญ่ มีผู้สัมผัสใกล้ชิด เป็นบุคลากรทางการแพทย์ 6 คน โดยทางโรงพยาบาลหาดใหญ่ได้ดำเนินการป้องกันตามแนวทางแล้วตั้งแต่วันที่ 27 พฤศจิกายน 2561 และส่งตรวจหา Serotype ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์ทางการแพทย์สงขลา วันที่ 27 พฤศจิกายน 2561 (อยู่ระหว่างตรวจทางห้องปฏิบัติการ) จากการสอบสวนโรคพบว่าผู้ป่วยไม่ได้เดินทางออกนอกพื้นที่ แต่มีญาติจากอำเภอสะบ้าย้อย มาอาศัยร่วมด้วย 1 คน ซึ่งได้เดินทางกลับไปอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา ตั้งแต่วันที่ 22 พฤศจิกายน 2561 และดำเนินการป้องกันรวมทั้งเก็บตัวอย่าง nasopharyngeal swab จากผู้สัมผัส

4. การประเมินความเสี่ยงของโรคไข้เหลือง

ในสัปดาห์นี้ทางทีมตระหนักรู้อาการณได้รับรายงานผู้ป่วยสงสัยโรคไข้เหลือง ซึ่งภายหลังพบว่าติดเชื้อไข้หวัดใหญ่นั้น เนื่องจากโรคไข้เหลืองเป็นโรคประจำถิ่นของประเทศในแถบแอฟริกา บริเวณใต้ทะเลทรายซาฮารา และประเทศในแถบอเมริกาใต้ ประเทศที่มีความเสี่ยงสูงสุด ได้แก่ โบลิเวีย บราซิล โคลัมเบีย เอกวาดอร์ และเปรู ถึงแม้ไม่เคยมีรายงานไข้เหลืองในทวีปเอเชีย แต่ก็มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคเนื่องจากมีสัตว์พาหะ และสัตว์รังโรคอยู่ ไข้เหลืองเป็นโรคติดต่อเกิดจากเชื้อไวรัสไข้เหลือง กลุ่ม flavivirus โดยมียุงกลายเป็นพาหะนำเชื้อจากผู้ป่วย หรือลิงที่เป็นโรคไข้เหลืองไปสู่คนปกติ โรคไข้เหลืองมีระยะฟักตัวสั้น ประมาณ 2-5 วัน ผู้ป่วยส่วนใหญ่ที่ถูกลูกยุงที่มีเชื้อกัด จะเกิดการติดเชื้อโดยที่ไม่มีอาการ แต่ผู้ป่วยบางส่วนจะมีอาการไข้เฉียบพลัน ปวดกล้ามเนื้อ ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน ในผู้ป่วยบางราย โรคอาจมีความรุนแรง เกิดภาวะตัวเหลือง ตาเหลือง เลือดออก ไตวาย และเกิดภาวะแทรกซ้อนจนถึงเสียชีวิตได้ โรคนี้ยังไม่มียารักษา การป้องกันโดยการฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้เหลืองล่วงหน้าก่อนออกเดินทาง ไปประเทศที่เป็นเขตติดโรคไข้เหลือง 10 วันจึงเป็นสิ่งจำเป็น สำหรับผู้เดินทางซึ่งมาจากเขตติดโรคไข้เหลืองเดินทางเข้ามาในประเทศไทย หากไม่เคยฉีดวัคซีนก่อนออกเดินทางไปในประเทศเขตติดโรคหรือถ้าไม่มีใบสำคัญรับรองการฉีดวัคซีนป้องกันโรคไข้เหลือง จะต้องได้รับการฉีดวัคซีนและรายงานสุขภาพกับเจ้าพนักงานสาธารณสุขภายในระยะเวลา 6 วัน

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสอีโบล่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก (DRC) ข้อมูลจากเว็บไซต์ CIDRAP ณ วันที่ 27 พฤศจิกายน 2561 รายงานว่ากระทรวงสาธารณสุขสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก รายงานกรณีพบผู้ป่วยโรคอีโบล่าเพิ่มอีก 2 ราย ในกรณีที่มีการแพร่ระบาดของโรคอีโบล่าอยู่อย่างต่อเนื่องในจังหวัด North Kivu และ Ituri ขณะนี้พบผู้ป่วยทั้งสิ้น 421 ราย เป็นผู้ป่วยยืนยัน 374 ราย และผู้ป่วยสงสัย 47 ราย ในจำนวนนี้เสียชีวิต 241 ราย โดยผู้ป่วยโรคอีโบล่ารายใหม่

ทั้ง 2 ราย มาจากเมือง Kyondo และ Kalunguta และมีผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นอีก 1 ราย จากเมือง Beni ทั้งนี้มีผู้ป่วยอีก 74 ราย อยู่ระหว่างดำเนินการสอบสวนโรค

การรณรงค์เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโดยฉีดวัคซีนแบบแหวนรอบจุดเกิดโรค ยังคงมีการดำเนินการเพื่อให้ครอบคลุมทั้งภูมิภาค มีประชาชน 36,612 ราย ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคอีโบล่าที่ไม่มีใบอนุญาตของบริษัท Merck ซึ่งในจำนวนนี้รวมถึงประชาชน 17,465 คน ในเมือง Beni

หากการระบาดของโรคอีโบล่าในครั้งนี พบผู้ป่วยถึง 426 ราย จะกลายเป็นการระบาดที่ใหญ่เป็นอันดับสองในประวัติศาสตร์

*****

รายงานโรค
ที่ต้องเฝ้าระวัง

ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 47

Reported cases of diseases under surveillance 506, 47th week

✉ sget506@yahoo.com

กลุ่มสารสนเทศทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา

Epidemiological informatics unit, Bureau of Epidemiology

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคติดต่อที่สำคัญ จากการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา โดยเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ๆ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2561 สัปดาห์ที่ 47

Table 1 Reported cases of priority diseases under surveillance by compared to previous year in Thailand, 47th week 2018

Disease	2018				Case* (Current 4 week)	Mean** (2013-2017)	Cumulative	
	Week 44	Week 45	Week 46	Week 47			2018	
	Cases	Cases	Cases	Cases			Cases	Deaths
Cholera	0	0	0	0	0	8	5	0
Influenza	2517	2862	2481	1071	8931	9623	166342	33
Meningococcal Meningitis	0	0	0	0	0	2	16	1
Measles	268	265	184	40	757	128	5038	21
Diphtheria	1	1	0	0	2	2	13	2
Pertussis	1	2	0	0	3	4	154	3
Pneumonia (Admitted)	3984	4215	3624	1705	13528	17078	262098	215
Leptospirosis	43	35	43	8	129	263	2654	31
Hand, foot and mouth disease	698	826	810	370	2704	2921	65366	1
Total D.H.F.	1553	1468	1113	322	4456	6603	78762	105

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร และ สำนักระบาดวิทยา: รวบรวมข้อมูลในภาพรวมระดับประเทศ ข้อมูลในตารางจะถูกปรับปรุงทุกสัปดาห์ วัตถุประสงค์เพื่อการป้องกันควบคุมโรค/ภัย เป็นหลัก มิใช่เป็นรายงานสถิติของโรคนั้น ๆ ส่วนใหญ่เป็นการรายงาน "ผู้ป่วยที่สงสัย (suspect)" มิใช่ "ผู้ป่วยที่ยืนยันว่าเป็นโรคนั้น ๆ (confirm)"

ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงย้อนหลังได้ทุกสัปดาห์ จึงไม่ควรนำข้อมูลสัปดาห์ปัจจุบันไปอ้างอิงในเอกสารวิชาการ

* จำนวนผู้ป่วย 4 สัปดาห์ล่าสุด (4 สัปดาห์ คิดเป็น 1 ช่วง)

** จำนวนผู้ป่วยในช่วง 4 สัปดาห์ก่อนหน้า, 4 สัปดาห์เดียวกันกับปีปัจจุบัน และ 4 สัปดาห์หลัง ของข้อมูล 5 ปีย้อนหลัง 15 ช่วง (60 สัปดาห์)

